

04.01-132.28.V. 1980 г.

10

ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП

На 14 и 15 май 1980 г. във Варшава се състоя юбилейното съвещание на Политическия консултативен комитет на държавите-участнички във Варшавския договор при следния дневен ред:

1. Двадесет и пет години Варшавски договор в служба на мира и актуалните задачи в борбата за намаляване на напрежението и за сигурност в Европа, за укрепване на световния мир.

2. Отчет на Главнокомандувания Обединените въоръжени сили на държавите-участнички във Варшавския договор.

Проведоха се всички три заседания, първото от които бе председателствувано от др. Тодор Живков. След приветствено-то слово на др. Едвард Герек, дълбоко аргументирана с констатации, изводи и конструктивни предложения реч произнесе др. Л.И.Брежнев. След него говориха ръководителите на останалите делегации. По втора точка от дневния ред, след доклада на главнокомандувачия, нямаше разисквания. Съвещанието прие единодушно Декларация, Заявления за среща на най-високо равнище на държавни ръководители от всички райони на света, Протокол за извършената работа от Обединените въоръжени сили на Варшавския договор и комюнике.

В направените на съвещанието изказвания беше изтъкнат големият напрегнат труд на нашите партии през изминалия период за изграждане на международни отношения от нов тип, изразени

в СИВ чрез социалистическата икономическа интеграция и чрез Варшавския договор, като мощен щит на независимостта и социалистическите постижения на участващите в него държави, като могъщ фактор на мира в Европа и в света, като надеждна опора на народите, борещи за свобода и социален прогрес. Дадена бе положителна оценка на досегашната дейност на Комитета на министрите на външните работи по координиране на външнополитическите действия, както и на Комитета на министрите на отбраната и Обединеното командване.

В изказването си Чаушеску премълча досегашната решаваща роля на Варшавския договор за защита на мира и социализма, а акцентира само върху необходимостта от ограничаване военния характер на НАТО и Варшавския договор, с цел да се създадат условия за тяхното разпускане.

Оценка на съвременното международно положение.

Делегациите на държавите-участници във Варшавския договор охарактеризираха съвременната международна обстановка като особено опасна и тревожна поради настъпилият в политиката на САЩ, а в известна степен и на другите капиталистически страни на Запад, поврат от развелряването към милитаризация и засилване въоръжаването на държавите-членки на НАТО, изостряне на конфронтацията със социалистическите и с някои новоосвободени и развиващи се страни, задълбочаване на политическото и военното им сътрудничество с Китай, все по-интензивно военно проникване в Азия и Африка. Съвещанието на Политическия консултативен комитет категорично отхвърли като крайно неоснователно и наивно твърдението на Запад, че влошаването на международната обстановка е предизвикано от прословутата "съветска заплаха" във връзка с афганистанските и иранските събития. Изтъкнато бе,

че още преди две години, с приетата от НАТО програма за широко увеличаване военните приготовления до края на столетието, империалистите предприеха враждебна на мира и разведряването политика. Този курс бе окачествен като класова реакция на империалистическите и реакционните сили срещу укрепващите позиции на социализма, срещу успехите на националноосвободителната борба на народите и нарастващото влияние на демократичните и прогресивни сили в капиталистическия свят.

Участниците в съвещанието констатираха наличието на три тактически линии във външнополитическата стратегия на американската администрация и нейните съюзници:

1. Увеличаване на напрежението със Съветския съюз и целия социалистически свят, раздухване на военна психоза и пропагандна истерия срещу социализма като прикритие на техния курс към усилената милитаризация.

2. Стремение да се забие клин между СССР и неговите съюзници, като се провежда диференцирана политика спрямо тях.

3. Опити за разединяване на страните от социалистическата общност и освободилите се от колониална зависимост държави, с цел да се използват новоосвободените страни в интерес на империализма.

Политическият консултативен комитет на Варшавския договор заяви, че въпреки настъпилото рязко изостряне в международните отношения, съществуват възможности и обективни условия за благоприятен по-нататъшен ход на събитията към запазване и запълбочаване на разведряването. Като показателство за това бяха изтъкнати следните по-съществени аргументи:

– натискът на империализма върху социалистическия свят,

който е добре известен още от годините на Октомврийската революция, никога не е имал успех;

– разведпяването е закономерен резултат на новото съотношение на силите на световната арена и на добре обмислената, научнообоснована външна политика на братските социалистически страни, която навлезе и пусна дълбоки корени в съвременния международен живот;

– значителна част от общественото мнение, влиятелни политически и обществени дейци в САЩ съзнават, че само разведпяването дава надежда за обуздаване надпреварата във въоръжаването, но в обстановката на антисъветска истерия, милитаристична психоза и предизборна кампания тези сили са временно затруднени да се обявят открито срещу сегашната линия на американската администрация. Неотдавнашната оставка на държавния секретар Ванс е показателна за кризата, до която екипът на Картър-Бжежински доведе външната политика на САЩ;

– в лагера на буржоазията съществуват различни тенденции, които в условията на разведпяването създават все по-големи трудности на САЩ да запазят лидерството в капиталистическия свят и да държат в подчинение своите съюзници, особено западно-европейските. Политическият консултативен комитет на Варшавския договор обърна сериозно внимание на този факт и подчерта, че той заслужава да бъде максимално използван в борбата за запазване на разведпяването;

– съпротивата на обществеността в капиталистическите страни срещу авантюризма и надпреварата във въоръжаването до голяма степен ограничава свободата на действие на агресивните кръгове. Неотдавнашната конференция на европейските комунистически и работнически партии в Париж показва авангардната роля на комунистите в това отношение.

Въз основа на гореспоменатите съображения Политическият консултативен комитет потвърди правилността на следвания досега от държавите-участнички във Варшавския договор курс към мир, военно разведряване и разоръжаване. Той подчерта необходимостта да се противодействува на прозежданата от империализма политика на сила и диктат с единната позиция на братските социалистически страни, които без да ограничават изгодните си търговски и икономически връзки със САЩ и другите западни партньори, следва да не преминават разумните граници на обвързване, за да не изпаднат в опасна зависимост от империалистическите държави.

Китай. Политическият консултативен комитет на Варшавския договор заяви, че заслужават внимание някои прояви на новото китайско ръководство, като отказът му от крайности на "културната революция", реабилитирането на Лيو Шаоци и други дейци на ККП, станали жертва на маоисткия произвол, фактическото скъсване с редица най-абсурдни принципи на Мао Цзедун. Тези нови моменти обаче не засегнаха главното в линията на Пекин – неговия антисъветски, антисоциалистически, хегемонистически и агресивен курс на световната арена, който, подкрепен с оръжието и инвестициите на капиталистическите държави, става още по-опасен. Той води към милитаризация на Китай и към включването му в империалистическите планове за борба против социализма и освободителното движение на народите. От друга страна, сегашните пекински ръководители продължават опитите си да внесат разкол в световното комунистическо движение чрез флиртуване с отделни партии и да ги противопоставят една на друга. Това налага укрепване единството на братските партии за осуетяване на тези ползливни действия.

В изложението на Чаушеску по съвременното международно положение прави впечатление липсата на класов подход по въпро-

са кой е виновен за създаденото опасно напрежение в света. Той заяви, без да обясни конкретно, че заедно с империалистическите държави вина за това имат и социалистическите страни, прогресивните и антиимпериалистическите сили поради появили се в тяхната дейност недостатъци и грешки, които незабавно трябвало да бъдат отстранени и да не се допускат в бъдеще, но не посочи какво конкретно има предвид. Употреби двусмислени понятия, като "империалистическа политика на сила и диктат, укрепване и преразпределение на зони на влияние, постоянно нарастванена надпреварата във въоръжаването" и други, но не каза кой провежда такава политика и създава конфликтни ситуации. По отношение на Китай спомена, че развиват разностранно сътрудничество на основата на равенство и взаимно уважение. Резултатите от това сътрудничество били положителни, въпреки различните позиции на двете страни по някои международни проблеми.

По сегашното положение в Европа

Федерална република Германия. Политическият консултативен комитет на Варшавския договор прецени сегашната обстановка в тази страна като сложна, характеризираща се с активизиране на десните кръгове, със засилване на шовинистичните и дори на нацистките настроения. Възможно е канцлерът на ФРГ Хелмут Шмид да посети Съветския съюз в края на месец юни т.г., за което той се старее да получи разрешение от САЩ. Ще бъде сериозно предупрежден от съветска страна за отрицателните и опасни, преди всичко за самата ФРГ, последици от непрекъснатите нейни отстъпки на САЩ и особено, ако допусне да бъдат разположени на територията ѝ нови американски ракети. Подчертана бе необходимостта страните от Варшавския договор координирано да използват заинтересоваността на ФРГ от развитие на отношенията ѝ с тях като

резерва в борбата за разведряване.

Франция. На съвещанието бе дадена положителна оценка на сравнително независимата политика на Франция и на нейната по-твърда от другите западни държави реакция срещу американския натиск. В резултат на това придобива голямо значение по-нататъшното укрепване отношенията на държавите-участнички във Варшавския договор с тази страна.

Като отбелязва огромното значение на Заклучителния акт в Хелзинки, Политическият консултативен комитет изтъкна важноста да се запазят положителните резултати, постигнати през изминалите години в укрепването на европейската сигурност и сътрудничество. Основна задача на сегашния етап е да се предотврати изпълнението на взетото от НАТО решение през м. декември 1979 г. за производство и настаняване в Западна Европа на нови видове американски ракетно-ядрени оръжия със среден радиус на действие за да не се допусне нарушаване на съществуващото военно равновесие на континента. Държавите-участнички във Варшавския договор не са против преговорите за търсене на решение, но Североатлантическият блок е разрушил основата за това и те не могат да поемат поставянето на предварителни условия, които дават на НАТО едностранни военни предимства.

На съвещанието бе отбелязано, че преговорите във Виена за намаляване въоръжените сили и въоръженията в Централна Европа тъпчат на едно място. Положително е да се проявява търпение, тъй като Западът ясно не желае придвижване напред и за сега няма изгледи за постигане на споразумение.

Срещата в Наприд. Очаква се обстановката на нея да е по-сложна отколкото в Белград, тъй като американците сигурно ще се опитат да злоупотребят с афганистанската тема и с въпроса за правата на човека. Политическият консултативен комитет на Вар-

шавския договор изрази необходимостта от изработване на конструктивна платформа и провеждане на сериозна предварителна работа с другите участници на срещата, като се набележат за обсъждане по 2-3 взаимноприемливи въпроси във всеки раздел на Заключителния акт от Хелзинки. Ако американците се опитат да спънат провеждането на Мадридската среща, това трябва да доведе до сериозна морална и политическа загуба за тях. Решено бе Комитетът на министрите на външните работи на страните от Варшавския договор да проведе през м. октомври т.г. заседание, посветено на срещата в Мадрид.

На съвещанието беше поставена сериозната задача пред страните от Варшавския договор да се осигури вземането на решение в Мадрид за свикване на предложената от тях Конференция по военното разведряване и разоръжаването в Европа, като се направи всичко необходимо тя да бъде проведена във Варшава.

Чаулеску от своя страна направи предложение да се възложи на министрите на външните работи да разработят в срок от 2 месеца конкретна програма по укрепване на сигурността, разведряването и мира в Европа и в света. Той изрази мнение да се създаде специална комисия от представители на партийните ръководства за предприемане действие в тази насока, а също и друга комисия, която в двумесечен срок да разработи единна програма за съвместна дейност в областта на разоръжаването.

По някои актуални международни проблеми

Югоизточна Азия. Положението в този район се оценява като напрегнато и криещо изненади, с продължаваща опасност от нова китайска агресия, което силно затруднява работата по ликвидиране на разрухата и глада, оставени от сваления прокитайски режим в Кампучия. Въпреки това, обстановката постепенно се стабилизира, но братските страни трябва и в бъдеще да оказват помощ на

Виетнам, Лаос и Кампучия.

Куба. На съвещанието във Варшава бе изтъкнато, че започналата неотдавна американска демонстрация на сила в района около Куба представлява заплаха не само за тази страна, но и за цялото освободително движение в Централна и Латинска Америка. Държавите от Варшавския договор следят внимателно развитието на положението в тази част на света. Те публично са предупредили САЩ да не нарушават постигнатите споразумения, но въпреки това е необходимо и занапред да се проявява бдителност по отношение интригите на империализма и да се оказва помощ на братска Куба.

Афганистан. Отбелязано бе, че положението в страната се подобрява, възстановен е редът в големите градове и провинциалните центрове, работи се активно за укрепване разрушеното от Амин единство на Народно-демократичната партия. Но агресивната намеса отвън продължава и обстановката все още не е нормална. При тези условия съветският военен контингент в Афганистан играе стабилизираща роля и ще остане там, докато не са прекратят враждебните действия срещу завоеванията на афганистанската революция. На съвещанието бе заявено, че страните от Варшавския договор са за политическо уреждане на афганистанския въпрос при условие, че бъде прекратена агресията от вън, за което от първостепенна важност е да се постигне споразумение между Афганистан и Пакистан. Дадена бе положителна оценка на усилията на Куба и Индия да въздействуват върху Пакистан в това отношение. Политическият консултативен комитет подчерта необходимостта да се разобличават изкуствените и провокационни опити на САЩ да концентрират върху Афганистан цялата световна политика, като същевременно скриват, че истинските причини за създалата се опасност са общият милитаристичен курс на Вашингтон, неговите военни приготовления в Персийския залив и авантюри

срещу Иран, както и планове му в Европа. Препоръчано бе държавите-участнички във Варшавския договор по-активно да поставят въпроса за съкращаване на американското военно присъствие в Индийския океан, за ликвидиране на чуждестранните военни бази и създаване зона на мира в този район.

Позовавайки се на създалото се извънредно сложно положение в света и на разгърнатата на Запад широка пропагандна кампания срещу СССР, другите социалистически страни и международното комунистическо движение, Чаушеску изрази несъгласие с изпращането на съветски войски в Афганистан и добави, че е трябвало да се намерят други форми за оказване поддръжка на революционните сили в тази страна.

Иран. Участниците в съвещанието заявиха, че са против вземането на заложници и са за спазване принципите на международното право и Виенската конвенция, но те решително осъдиха военния натиск на САЩ спрямо Иран. Констатирано бе, че намеренията на Картър да склони целия мюсюлмански свят на своя страна не са постигнали целта си, а безславната акция на американските командоси, проведена на иранска територия, помогна на съюзниците на САЩ да разберат по-добре до каква абсурдност е стигнала политиката на Вашингтон и какви опасности тя крие в себе си.

Близкия изток. Отчетено бе, че практическите стъпки на страните от Варшавския договор са помогнали на арабите да се задържат на определени политически граници, че политиката на Кеймп Дейвид е стигнала до задънена улица и на Запад са видяли невъзможността да се установи траен мир в Близкия изток без Организацията за освобождение на Палестина. Изразено бе желанието да се даде нов тласък за цялостно уреждане на положението в този район.

Политическият консултативен комитет подчерта, че държавите-участнички във Варшавския договор разполагат с всичко необходимо да се противопоставят на империалистическата заплаха и да не позволят на милитаристическите и агресивни сили да променят хода на събитията в своя полза. Той изрази решимостта на братските страни да отдадат и занапред всички сили за справедливо решаване на острият международни проблеми и във връзка с това изтъкна важното значение на приетото от съвещанието Заявление за скорошна среща на най-високо равнище на държавни ръководители от всички райони на света. Такава среща несъмнено ще съдействува за общата нормализация на обстановката.

На съвещанието бе заявено, че е необходимо държавите-участнички във Варшавския договор да продължат укрепването на своето единство, сплотеност и всестранно братско сътрудничество па участвуват и в бъдеще активно, с ясни позиции и съгласувани действия в борбата за запазване на световния мир и международната сигурност, за свобода и права на народите.

Делегацията на Народна република България взе активно участие през целия етап на подготовката и провеждането на съвещанието, даде своя принос за успеха на неговата работа. Речта на др. Тодор Живков, изслушана с внимание от другите делегации, беше принципна, аналитична и задълбочена. Тя съдържаеше всички основни постановки по съвременното международно положение, разгледано от класово-партийни позиции. Съвещанието беше използвано и за провеждане на кратки делови разговори с полските другари и с делегациите на другите братски страни.

София, май 1980 година

С другарски поздрав:

П. Младенов.

Отп. в 2 екз.
маш. № 509
27.5.1980 г.

Д Н Е В Е Н Р Е Д

1. Информация за посещенията на наши делегации
в някои страни.

Докладват другарите:

ПЕТЪР МЛАДЕНОВ – за заседанието на Политическия
консултативен съвет на държавите –
участнички във Варшавския договор;

ПЕТЪР МЛАДЕНОВ – за посещението на партийно–
държавната делегация в Сирия;

АЛЕКСАНДЪР ЛИЛОВ – за срещата на европейски кому–
нистически и работнически партии
в Париж;

ДОБРИ ДЖУРОВ – за посещението в Народнодемократич–
на република Йемен, Мозамбик и
Етиопия;

ПЕНЧО КУБАДИНСКИ – за посещението в Етиопия;

ПЕКО ТАКОВ – за посещението в Зимбабве.